

Dr. Engin ERDİL

**FİKİR VE SANAT ESERLERİ YOLUYLA
KİŞİLİK HAKKI İHLALLERİ**

onikilevha
KİTAP | FİLM | MÜZİK | DİJİTAL İÇERİKLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR VE SORUNLAR

§1. KONUNUN TAKDİMİ, ÖNEMİ VE SINIRLARI	1
§2. TEMEL KAVRAMLAR.....	4
I. Kişilik Hakkı.....	4
A. Genel Olarak	4
B. Kişilik Hakkının Nitelikleri	7
II. Sanat Özgürlüğü.....	9
A. Sanat Kavramı.....	9
B. Sanatın Nitelikleri	11
C. Sanat Özgürlüğü Kavramı ve Sanat Özgürlüğü Hakkının Hukuki Niteliği	12
D. Sanat Özgürlüğünün İşlevleri	14
E. Sanat Özgürlüğünün Kapsamı.....	15
1. Sanat Özgürlüğünün İçerik Yönünden Kapsamı	15
2. Sanat Özgürlüğünün Kişi Bakımından Kapsamı	18
§3. KONU İLE İLGİLİ HUKUKİ DÜZENLEMELER.....	21
I. Kişilik Hakkına Yönelik Düzenlemeler.....	21
A. Uluslararası Sözleşmeler	21
B. Anayasal Koruma	21
C. Ceza Hukuku.....	23
D. Özel Hukuk Düzenlemeleri	23

II. Sanat Özgürlüğüne Yönelik Düzenlemeler.....	24
A. Uluslararası Sözleşmeler	24
B. Anayasal Koruma	25
C. Özel Hukuk Düzenlemeleri	27
§4. ROMA HUKUKU VE MUKAYESELİ HUKUKTA DURUM.....	27
I. Roma Hukuku.....	27
II. Mukayeseli Hukuk	31
A. İsviçre Hukuku.....	31
B. Alman Hukuku.....	32
C. Fransız Hukuku.....	36
D. İngiliz Hukuku	38
E. Amerika Birleşik Devletleri Hukuku	41

İKİNCİ BÖLÜM
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YOLUYLA
KİŞİLİK HAKKININ İHLALİNİN
UNSURLARI

§5. İHLALİN UNSURLARI	45
I. Fikir ve Sanat Eserinde Başkasına Ait Kişilik Değerinin Kullanılması.....	45
A. Eser Kavramı ve Eserin Unsurları	45
B. Tanınırlık (Matufiyet)	48
1. Genel Olarak	48
2. Tanınırlığın Tespitinde Dikkate Alınacak Ölçüt	49
a. Tanıdık Çevre Görüşü.....	50
b. Ortalama Vatandaş Görüşü.....	51
c. Değerlendirme	52
C. Kişilik Değerinin İhlale Yol Açacak Şekilde Kullanılması.....	53
1. İhlale Yol Açan Davranış	53
2. İhlalin Ciddi Olması	55

---

3. İhlalin Kişilik Hakkı Değerlerine Yönelmesi	56
a. Maddi Kişilik Değerleri.....	57
aa. Yaşam	57
bb. Beden Bütünlüğü, Sağlık, Özgürlük	58
b. Manevi Kişilik Değerleri.....	61
aa. Manevi Bütünlük.....	61
bb. Şeref ve Haysiyet.....	63
c. Sosyal Kişilik Değerleri	74
aa. Hayat Alanı	74
aaa. Kamuya Açık Hayat Alanı.....	75
bbb. Özel Hayat Alanı.....	76
aaaa. Genel Olarak	76
bbbb. Kişisel Veriler	78
ccc. Gizlilik Alanı (Sır Alanı)	80
aaaa. Genel Olarak	80
bbbb. Özel Düzenleme Mektup, Hatıra, Günlükler	84
bb. Unutulma Hakkı.....	88
cc. Resim, Görüntü ve Portre.....	97
dd. Ad	103
ee. Ses.....	106
ff. Hayat Hikayesi Hakkı.....	108
II. Kişilik Değerlerinin Kullanımının Hukuka Aykırı Olması	113
A. Genel Olarak	113
B. Kişilik Hakkının İhlali Yönünden Hukuka Aykırılık Unsuru	117
C. Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Bulunmaması	124
1. Kanunun Verdiği Yetkinin Kullanılması	126
2. Haklı Savunma	127
3. Hakkını Kendi Gücüyle Koruma	129
4. Rıza.....	130
a. Geçerlilik Şartları.....	130
b. Rızayı Verecek Kişiler	140
c. Rızanın Aranmayacağı Haller	142

aa. Resim, Görüntü ve Portreler Yönünden	
Rızanın Aranmayacağı Haller	142
aaa. Kamuya Mal Olmuş Kişiler	142
bbb. Kamusal Alandaki Görüntüler.....	144
ccc. Haber Amaçlı Kullanım.....	145
ddd. TMK 24/2’de Belirtilen Hukuka	
Uygunluk Nedenleri	146
bb. Kişisel Veriler Yönünden Rızanın	
Gerekmediği Haller.....	146
5. Daha Üstün Yarar	147
a. Daha Üstün Kamu Yararı	148
aa. Genel Olarak	148
bb. Basın Özgürlüğü	150
aaa. Gerçeklik	152
bbb. Güncellik.....	154
ccc. Kamu Yararı ve Toplumsal ilgi	155
ddd. Ölçülülük	156
b. Daha Üstün Özel Yarar.....	159
6. Failin Daha Üstün Özel Yararı Bağlamında Kişilik	
Hakkı ile Sanat Özgürlüğü Çatışması.....	161
a. Genel Olarak	161
b. Mukayeseli Hukukta Durum.....	162
aa. İngiliz Hukuku	162
bb. ABD Hukuku.....	162
cc. Fransız Hukuku.....	165
dd. İsviçre Hukuku.....	166
ee. Alman Hukuku.....	167
aaa. Yargısal Uygulama	167
aaaa. Mephisto Kararı.....	167
bbbb. Esra Kararı.....	172
bbb. Doktrinden Çözüm Önerileri.....	178
c. Mukayeseli Hukuktaki Çatışma Çözümüne	
İlişkin Yöntemlerin Değerlendirilmesi.....	181

d. Kurgusal Eserlerde Kişilik Hakkı ile Sanat Özgürlüğü Çatışmasında Yararların Tartılmasında Dikkate Alınacak Kriterler	183
aa. Kurgusal Gerçeklik.....	184
bb. Kurgu Karinesi.....	186
cc. Kurgulamanın Derecesi (Je Desto Formülü)	190
dd. Eserin Kalitesinin ya da Türünün Değerlendirmede Dikkate Alınmaması	190
ee. Anlatı Perspektifinin Dikkate Alınmaması.....	191
ff. Eser Türünün Özelliklerinin Dikkate Alınması ..	193
aaa. Kurgusal Eserler.....	194
bbb. Gerçeklik Temelli Eserler.....	195
ccc. Gerçek Kurgu Karışımı Eserler	200
aaaa. Genel Olarak	200
bbbb. Özellikli Türler : Karikatür, Hiciv ve Parodi.....	205
(1) Hiciv ve Karikatür.....	205
i. Karikatür	205
ii. Hiciv.....	207
(2) Parodi	211
gg. Uzman Değerlendirmesinin Gerekliliği.....	213
hh. Bütünsel Değerlendirme.....	214
§6. TAZMİNAT SORUMLULUĞU İÇİN EK UNSURLAR.....	214
I. Kusur.....	214
II. Zarar.....	218
III. İlliyet Bağı.....	218

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YOLUYLA
KİŞİLİK HAKKINA SALDIRIDAN DOĞAN
HUKUKİ SORUMLULUK

§7. SORUMLULUĞUN HUKUKİ NİTELİĞİ	223
§8. SORUMLU OLAN KİŞİLER.....	226

§9. KİŞİLİK HAKKINA AYKIRILIK TEŞKİL EDEN ESERLERE KARŞI HUKUKİ KORUMA.....	229
I. Hukuki Korumayı Talep Edecekler	229
A. Gerçek Kişiler.....	229
1. Genel Olarak	229
2. Çocuklar.....	230
3. Cenin	232
4. Ölen Kişi	233
a. Hatırayı Koruma Görüşü.....	233
b. Ölümünden Sonra Kişiliğin Korunması Görüşü.....	238
c. Değerlendirme	242
5. Kamuya Mal Olmuş Kişiler.....	244
B. Tüzel Kişiler.....	249
C. Tüzel Kişiliği Olmayan Topluluklar.....	251
II. Hukuki Koruma Yolları.....	253
A. Savunma Davaları	254
1. Saldırıya Son Verilmesi Davası	256
2. Saldırı Tehlikesinin Önlenmesi Davası.....	260
3. Saldırının Hukuka Aykırılığının Tespiti Davası.....	262
4. Bildirilme veya Yayınlanma Talebi	263
B. Tazminat Davaları	265
1. Kusuru Gerektiren Davalar	266
a. Maddi Tazminat Davası.....	266
b. Manevi Tazminat Davası.....	272
2. Kusuru Gerektirmeyen Davalar	281
a. Kazancın İadesi Davası (Vekaletsiz İş Görmeden Kaynaklanan Dava).....	281
b. Sebepsiz Zenginleşme Davası.....	285
C. Diğer Talepler.....	288
1. Cevap ve Düzeltme Hakkı.....	288
2. Geçici Hukuki Korunma Tedbirleri	290

---

a. İhtiyati Tedbirler.....	290
aa. Genel Olarak	290
bb. İhtiyati Tedbir Talebinin İncelenmesi.....	292
cc. İhtiyati Tedbir Türleri.....	292
aaa. Muhafaza veya Yediemine Tevdii	293
bbb. Bir Şeyin Yapılması veya Yapılmaması	293
ccc. Ref ve Men'i Temin Edecek Her Türlü Tedbir.....	294
b. İnternet Ortamında Yapılan Yayınlarda Erişimin Engellenmesini Talep Hakkı	296
D. Görevli Mahkeme	298
E. Yetkili Mahkeme.....	299
F. Zamanaşımı	301
G. İspat.....	304
III. Fikir ve Sanat Eserleri Yoluyla Kişilik Hakkı İhlallerinde Uygulanacak Hukuk	305
SONUÇ	307
KAYNAKÇA.....	313